

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

143. Inferni, ac Paradisi antithesis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

tantiam tres ad caelestia regna com-
mune.

Fascicul. temp.
ad an. 1343.

pulsari fecit. Sed cum neque vox, neque sensus aliquis percipi potuisset, irruentibus tandem alicui in cellam eius, ac ipsum extimulantibus, & quasi mortuum excitantibus, clamavit ille voce magna: O! d! vidi mirabilia, vidi horribilia. Sciscitanti verò Cardinali diligenter, quæ viderat, respondit: Ductus ad Infernum, vidi decidere animas, sicut nives densissimas, aërem obnubilantes: ad Purgatorium verò, sicut nivem rarissimam; sed ad Paradisum tantum tres introire vidi animas, illius scilicet Episcopi, & illius Prioris Chartusienfis, ac illius viduæ Romanæ, singulas nominans personas. Cardinalis igitur vir prudens, veritatem scite volens visionis, missis hinc inde nunciis, comperit, animas illas eadem hora corpore solutas.

D. Vincentius Ferrerius narrat, quòd illa hora, qua B. Bernardus de hoc sæculo feliciter migravit, triginta hominum millia decesserunt, inter quos fuit quidam Decanus Ecclesiæ Lingonensis, laudabilis vitæ, dum dixit. Hic mundanos fugiens honores, vitam elegit solitariam in quadam eremo, in qua per annos viginti-quinque versatus est. Obiit etiam eodem die, quo B. Bernardus, hic Decanus, qui post mortem apparuit Lingonensi Episcopo, cum magna gloria, & propius Episcopi, & omnium hoc audientium admonitione, dixit ei: Age poenitentiam, emenda vitam, corrige conscientiam, dimitte superbiam, simul & avaritiam, aliter nunquam habebis caelestem gloriam: non enim tam facile est salvari hominem, sicut credunt, quoniam dum ego præsentarer tremendo Dei Iudicio, affuerunt ibi triginta millia animarum, de quarum numero vix B. Bernardus, & ego sumus salvati, tres descenderunt in Purgatorium, cætera omnes ceciderunt in Infernum. His dictis disparuit.

Quid ais? In utranque aurem dormis? utrunque salvari credis? omnes securos, & electos arbitraris? Falleris: pauci, pauci sunt, qui salvantur comparatione eorum, qui damnantur. Quomodo si pauca oliva, qua remanserunt, excutiantur ex olea, & racemi, cum fuerit finita vindemia. Hilevabunt
Speranza Scriptura selecta.

A manum suam, atque laudabunt nomen Domini. Ubi Lyran. Post excussionem olivarum, ac vindemiationem, pauca remanent oliva, & pauci racemi, sic in Iudicio pauci erunt electi comparatione damnatorum.

Lyran. apud
D. Vinc. ubi
supra.

B Inferni, ac Paradisi antithesis.

PUNCTUM CXLIII.

Iob: Dimitte ergo me, ut plangam paululum dolorem meum, antequam vadam, & non revertar ad terram tenebrosam, & operam mortis caligine, terram miseria, & tenebrarum, ubi umbra mortis, & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat. Infelix hæc terra Infernus est: huic ex diametro opposita Paradisus. Quid est Infernus? terra est palpabilibus, ac horribilibus tenebris plena sine ullo vel minimo lucis radio, quia ignis ille calorem habet, & concremat, lucem non habet, nec radiat, nisi quantum personæ tristes, ac vultus illi terrifici, & nocti similes, ut ait Pasi. videntur. Ad terram tenebrosam, & operosam mortis caligine. Per mortis caliginem intelligit D. Thomas originale peccatum,

D & cætera mala pœnæ, & culpæ, quæ ex ipso proveniunt. Cogita itaque locum per amplum, & hunc totum repletam tenebris, & peccato: locus etenim ille totus est veluti massa peccati eundem replens, ut quoque te veritas, non nisi peccatum videas, blasphemias, & maledictiones audias: nam ut in peccato miseri moriuntur, sic in eo miserime perseverant. Avarus semper aurum sicut, luxuriosus luxuriari desiderat. Anima impij desiderat malum, inquit Salomon; sed Desiderium peccatorum peribit, inquit David: nam voti compotes non fient, qui peccati affectum habent. O terram! o terram verè operam mortis caligine!

D. Thom.

Dammatorum
peccandi desi-
derium im-
mortale.
Prov. 21.
Psal. 111.

Sed eleva nunc mentis oculos ad terram Gesen, terram optimam filiorum Israël Ægyptiacis carentem tenebris, quin miro fulgentem lumine: spatium
LII enim

Exod. 10.

D. Vincent.
11. 6. in Se-
ptuag.

Mar. Polon.
in Prompt.

118.

Specul. exempt.
dist. 9. exempt.

31.

Isa. 24.

enim illud immensum plenum est splendore, & claritate, non caligine mortis, sed splendoribus vitæ, non peccati tenebris, sed luce gratiæ. Perferutare undique locum illum, ubique splendores, ubique gratiam, ubique gloriam intueberis. *Benedictio, & claritas, & sapientia, & gratiarum actio, honor, virtus, & fortitudo Deo nostro in secula seculorum, Amen.* In ea siquidem charitate, ac amore, cum quo iustus moritur, in caelo semper erit, semper Deū amabit, ac semper laudabit. In Inferno è

Apoc. 7.

Et blasphemandi nullus finis.

Apoc. 16.

1. Cor. 6.

D. Thom. 1.

P. q. 11. a. 2.

contra blasphemaverunt Deum, casti prævulneribus, & doloribus suis. O miser! ô infelices! Deum illum, ad quem diligendum, ac laudandum creati estis, impiè blasphematis? Sed ô felices, ô terque, quaterque beata animæ, quæ Deum laudatis, quæ arctissimo charitatis vinculo Deo hæretis! *Quis adheret Domino, unus spiritus est.* Illic anima unita est Deo, & Deus animæ per se verè realiter, & non per speciem, cum Dei, ut est, nulla sit species; sed Deus ipse felicissimè lumine diurnæ gloriæ elevat animam veluti ad esse quoddam supernaturale, ac divinum, aded ut eam deificet, non quod anima suam amittat essentiam, sed quod fiat veluti divina, ac deificata, tam similis Deo, ut qui eam videt, putet se Deum videre. Ferrum ignitum ignem refert, inquit Bernard. gutta in mari non annihilatur; sed absorbetur: ita prorsus anima in eo charitatis incendio sic inflammatur, ut divinum illum referat ignem, & in illo dulcedinis pelago nequaquam annihilatur, sed absorbetur, sicque absorpta Deum amet, Deum laudet. O felicem! ô iterum felicem! Deus meus, deficit mihi eloquium. *Quam dilectus tabernaculatus, Domine virtutum! Concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini, Cor meum, & caro mea exulta verunt in Deum unum.* Sed redeamus, ac iterum descendamus ad inferiora terræ.

Psal. 33.

Infernus verè terra miseria.

Terram miseriæ, & tenebrarum. Dicitur Infernus terra miseriæ, inquit D. Thomas, quantum ad pœnas, quas ibi patiuntur damnati, tenebrarum verò, quantum ad earum Principes, qui ibi regnant. O terram miseriæ, & tenebrarum! Illa pro-

priè est terra miseriæ, quàm nulla suble-
vat misericordia. *Miserere mei, Pater Abraham, quia crucior in hac flamma.* O verè miserum in terra miseriæ! Ibi edax flamma comburit, inquit Gregor. quos hîc carnalis defectio polluit. *Terram miseriæ, & tenebrarum;* terra, in qua ipsi Principes tenebrarum dominantur. *Hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum.* Heu! quanta est horum tyrannorum sævitia! Jam supra tetigimus, quàm male Jobum, Servatoremque nostrum exceperint: & si hæc in viridi, quid in arido? Si hæc permissa sunt in Filium Dei, qui dignitate personæ supplebat id, quod deerat pœnæ; quid permittatur in peccatores, qui sola magnitudine pœnæ luent peccati pœnas? Si volens Deus suam declarare misericordiam, permittit hæc in persona Filij, quid erit, cum suam voluerit declarare justitiam in reprobis, ac damnatis? Sinez certè, sinet ligatum ad mille annos, omnino liberum, ac solutum, totam suam in reprobos exercere potentiam sine exceptione, quæ olim ferociendi illius potestas coarctata est, cum dictum: *Animam illius serva;* terra etenim illa est sub libero tenebrarum dominio. *Crudelis est, & non miserebitur.*

Luc. 16.

Luc. 22.

Luc. 21.

Apoc. 2.

Job. 2.

Jerem. 6.

Sed jam evola ad terram felicem, non miseriæ, sed felicitatis æternæ: August. Dicitur de ea quodam in loco sic, quod aufugiet ibi dolor, & tristitia, & gemitus. Quid hæc vita beatus, ubi non est paupertatis metus, non ægritudinis imbecillitas, nemo læditur, irascitur nemo, nemo invidet, cupiditas nulla exardescit, nullum cibi desiderium, nulla honoris pulsatio, aut potestatis ambitio, nullus ibi Diaboli metus, insidiæ Dæmonum nullæ, terror gehennæ procul? Mors ibi neque corporis, neque animæ erit, sed immortalitatis munere vita inœnda. *Credo in deum bonam Domini in terra viventium Hebr. In terra vitayum.*

D. Aug. ser.

11. de sancti.

Cælestis terra felicitas.

Psal. 20.

Hebr.

Sed non sic in Inferno, non sic: *Vbi umbra mortis.* D. Thomas. *Similitudo mortis.* Albertus. *Agonia perpetua mortis.* D. Greg. Bejæ miseris mors sine morte: desiderabunt mortem, & mors fugiet ab eis: mors depascet eos.

D. Thom.

Albert.

Greg.

Sed

D. Aug. sol.
1. 35.

Sed iterum attolle oculos ad terram viventium. August. O vita vitalis! ð vita beata! ð vita sine morte! ubi juventus nunquam senescit, ubi decor nunquam pallefcit, ubi amor nunquam tepescit, ubi gaudium nunquam degreſcit, ubi gemitus nunquam auditur, ubi triste nihil videtur, ubi lætitia semper habetur, & malum nullum timetur: quoniam ibi summum bonum possidetur, quod est videre semper faciem Dei, & faciem Dei viventis.

Infernum sola
ordinis. confu-
sio efficere
potest.
Job. 24.

Vbi umbra mortis, & nullus ordo. Nullus in Inferno est ordo, quod per se solum potest Infernum constituit: nam quid aliud proprie esse potest, quam Infernus, locus, in quo nullus fit ordo? Non est ibi ordo naturæ, quæ sine medio extremorum transicum non admittit. ubi enim ab aquis nivium transeunt ad calorem nivium: id, quod intensissimè auget dolorem, ex pugna scilicet extremorum, ut patet in manu gelidissima ad ignem admota.

Isa. 64. 2.

Item ordo naturæ duo in eodem subiecto contraria in gradu intenso non admittit, sed ibi sunt multa contraria simul. Aqua arderent igni, ut notum fieret nomen tuum inimicis tuis: sic calor, & frigus, labor, & otium, desiderium, & odium ejusdem rei, quam desiderant. Locus confusionis, & Babylon, ubi nullus ordo charitatis, nullus ordo poenarum. Sic Gregor. Ita sup. dicitur per Dei justitiam ordinata, in mente damnatorum ordinata nõ sunt.

Job. 38.

Sed Nunquid nosse ordinem cæli, aut ponere rationem ejus in terra? Potesne mirum Angelo, cum ordinem narrare? Quæ a Deo non sunt, ordinata non sunt; quæ a Deo sunt ordinata, sunt a Deo, qui totus est ordo, illic ordinata sunt omnia. Ordines ergo æternos, ð anima, contemperate, & in suo quemque ordine intueri, Angelos, Archangelos, Thronos, Dominaciones, Principatus, Potestates, Virtutes, Cherubim, atque Seraphim: item Virgines, Confessores, Doctores, Martyres, Prophetas, Patriarchas, Apostolos, unumquemque in suo ordine, ut inquit Apostolus, æqualiter, ac inæqualiter beatum. Petr. Damian. Licet sit diversum pro labore meritum, charitas hoc suum facit,

1. Cor. 15.
Petr. Dam.

A quod dum amat alterum, proprium sic singulorum commune sit omnium. Bernard. Populus sine murmure, incola quieti.

Bern.

Sed in Infernum denudò revertamur. Vbi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat. Sempiternus. O verbum! Si post millia milliura annorum finem haberent poenæ, felix, faustumque vobis esset, ð damnati, poenæ vestræ non essent sempiternæ: sed sempiternus horror inhabitat. Si post millia millium, ac millium annorum inciperent, vel insensibiliter minui poenæ, felices damnati, beati reprobi: Sed sempiternus horror inhabitat. Quamdiu divina justitia Is. 2. 2. perdurabit, tamdiu durabunt poenæ. In-

Inferni ex con-
fusione horror
sempiternus.

stinita tua, justitia in æternum. O æternum! ð æternum! Quis poterit habitare de vobis cum igne devorante, & cum ardoribus sempiternis? Credimusne ista? Heu non credimus. Velpost plagas ad Pharaonem dicentem: Peccavi, Dominus justus est, & ego, & populus meus, impij; dixit Moyses: Novi, quod & tu, & servi tui necdum timeatis Dominum Deum. Quid? se peccasse fateatur, nec timet? Nequaquam. O quam huic per similes sumus, qui Deum timere dicimus, nec timemus! &c.

Inferni horro-
rem non satis
credimus.
Exod. 9.

Sed si tunc or non movet, moveat amor:

Æterna sunt poenæ, æterna sunt & gaudia. Dominus regnabit in æternum, & in sæculum sæculi, & tamdiu regnabunt Beati, tot videlicet millibus annis, quot sunt stellæ in cælo: amplius, tot centenis millibus, quot sunt in mari guttæ; adhuc amplius: regnabunt, donec erit regnum Dei: Et regni eras non erit finis. Regnum tuum, regnum omnium sæculorum.

Psal. 10.

Cælorum gau-
dia sempiterna.

Et faciet Dominus in monte hoc omnibus populis convivium pinguium, convivium vindemia, pinguium medullatorum, vindemia defacata, & precipitabit in monte isto faciem vinculi colligati, & telam, quam orditus est super omnes nationes, & precipitabit mortem in sempiternum. Audisne anima mea, audis præclaram Dei promissionem? convivium gloriæ, hoc est, juxta Interlinearem, ubi de torrente volu-tatis felices illi bibent lætitiã, sic apud Hieron. Sept. O felices! non solum læto animo, sed ipsam lætitiã de

Isa. 25.

Interlin.

D. Hier.

Sept.

torrentibus voluptatis bibent. *Bibent la-* A
titiam, bibent vinum defæcatum, sine facie.
 Hic semper aliquid facis admixtum bi-
 bis: illic omnino defæcatum bibes: & in
 æternum bibes: & præcipitabunt faciem
 vinculi colligari ab Adam, & telam, &
 mortem in sempiternum.

Psal. 147.

Lauda Ierusalem, Dominum, lauda Deum
 tuum; Sion, quoniam confortavit seras porta-
 rum tuarum, &c. Quænam portæ, & quæ
 seræ hæ sunt, ô Prophetæ? Portæ mysticæ
 Ierusalem, sunt duæ animæ potentia, in-
 tellectus, & voluntas: ille voluitur in hac
 vita in cardine veri, ac falsi; hæc verò in
 cardine boni, vel mali, aut boni veri, vel
 apparentis: in altera vita confortantur se-
 ræ portarum, hoc est, confirmatur una-
 quæque potentia, intellectus in cogni-
 tione veri, voluntas in amore boni, ad eò
 ut ille falsum intelligere non possit, &
 hæc malum eligere nequeat: *Lauda ergo,*
lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum tuum,
Sion, quoniam confortavit seras. vel Hebr. &
 Græc. *Roboravit vestes portarum tuarum,* in
 cognitione scilicet illius æterni veri, &
 fruitione summi boni.

Hebr.
Græc.

Prov. 3.

Æterna est illa gloria, Fratres: non triū,
 aut quatuor dierum gloria, sed æterna.
Longitudo dierum in dextera ejus, in sinistra
vero illius divitiæ, & gloria. Dei hoc pro-
 prium est, altera manu gloriam, altera
 æternitatem largiri. Mundus tam mo-
 mentaneas suas exhibet voluptates, ut
 altera dare, altera verò easdem auferre
 videatur.

Gen. 49.

Eia igitur, ad hanc æternam gloriam
 oculos erigamus. Inter hæc duo æterna
 vitam agimus, ac veluti Issachar inter
 terminos accubemus. Si præmia non
 invitant, ut inquit Augustinus poenæ
 nos terreat: nam ex duabus æternitati-
 bus nos altera necessariò, & absolutè
 manet, aut æternitas gloriæ,
 aut æternitas
 poenæ.

D. August.

DE PARADISO,
materia orationis.

De gloria magnitudine.

PUNCTUM CXLVI.

Quanta hæc sit, eia dicat testis de vi- 1. Cor. 12.
 su: *Scio hominem in Christo, &c. raptum* Aug. ep. 112.
hujusmodi usque ad tertium calum. Agc, Aug. ep. 12.
 Apostole, quando cælestem gloriam, di- Clemens 5.
 vinamque essentiam (ut plerique senti- Strom.
 unt) videre dignus quondam effectus es, Theod. &
 dic nobis, qualis, quantaque ea sit? Audi- Anselm. hoc
 vit, inquit, (Hebræica phrasi, providit) ar- loco.
 cana verba, qua non licet homini loqui. Græcè, *quis sunt ineffabilia.* Sic Procop. Non
 quòd tacere in mandatis haberet, sed quòd tacere in mandatis haberet, sed
 quòd efferre pro dignitate non posset. c. 64. Ista.
Quam magna multitudo dulcedinis tuæ, Psal. 30.
Domine, quam abscondisti timentibus te! Et
 quàm magna est, ô Prophetæ? Explicari
 nequit, solum admirari fas est. O quam
 magna! ô quàm multa, inquit August. D. Aug. lib.
 multitudo dulcedinis tuæ, Domine! Sed *Cælorum glo-*
 ubi est ista multitudo dulcedinis? Res- ria magna, &
 spondeo: *Quomodo tibi ostendam mul-* multa.
 titudinem hujus dulcedinis, qui palatum
 de febre iniquitatis perdidisti? O quàm
 magna! ô quàm multa! Ubi ad immen-
 sam, ac ineffabilem æternæ felicitatis
 dulcedinem innuendam eorum verborū
 emph. sim, ac proprietatem notat Titelm. Titelm.
 Quàm magna multitudo, quasi altera
 quantitatis differentia nequaquam suffi-
 ciat, si & altera non adjungatur, licet
 neutra, quàm ea sit magna, vel multa de-
 claret.
 Hinc Prophetæ similiter exclamat: *O Baruch. 3.*
Israël, quàm magna est domus Dei, & ingens 4. Esdr. 2.
locus possessionis ejus! Magnus est, & non ha- Tota ex Dio
bet finem; excelsus, & immensus. Postquam presente ibi-
 vidit Esdras suas singulis distibui coro- dem.
 nas, &c. stupore affectus: *Ego autem, in-*
quit, miraculo tenebar. Nec mirum, cum
 gloria sit ineffabilis. Cupit aliquis Ro-
 manæ.